

[Lone Dybkjær]

Det skal være en opfordring til ministeren, og derudover vil jeg sige, at jeg er tilhænger af, at man her pålægger afsender et særligt ansvar. Det er nødvendigt.

Lysholm Christensen (KRF):

Den maritime sektor er en farlig arbejdsplads, og derfor kan vi fuldt ud tilslutte os dette forslag, som har til formål at fremme de ansattes sundhed og sikkerhed om bord. Vi synes, det er rimelige forslag om strafferammer og oplysninger om farligt gods osv.

Fiskerierhvervet er ikke omfattet, og som erhvervspraktikant i 5 dage på et fiskerfartøj for nylig må jeg sige, at jeg har forståelse for, at der skal fastlægges nogle særlige regler for fiskerierhvervet, bestemmelser, som skal fastlægges under hensyn til de særlige vilkår, der er dér. Og de skal ikke virke sådan, at det er hindrende for udøvelsen af erhvervet.

Det er vigtigt for mig her at sige, at organisationerne må være nøje tilknyttet forhandlingerne, således at reglerne bliver udformet sådan, at fiskerne kan leve med det.

Men det foreliggende forslag her har vi ingen betænkeligheder ved. Vi medvirker til en hurtig udvalgsbehandling.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Det bliver heldigvis, kan jeg sige, næsten traditionen tro i dag en tak for de mange positive bemærkninger. Det er jo rart, når man kan sætte plusser ud for samtlige partier.

Jeg vil godt lige gå ind på nogle enkelte bemærkninger bare for at forebygge misforståelser. Der var nogle, der meddelte, at fiskeriet ikke er omfattet. Det er ikke korrekt. Fiskeriet er omfattet, men får blot sin egen organisation, som er tilpasset fiskeriets vilkår, og det er den, vi ikke har færdigforhandlet endnu, så det er altså en bemyndigelse til, at vi kan oprette den. Så i den henseende er fiskeriet selvfølgelig omfattet, men vi har også fuld respekt for, at man på skibe i forhold til landjorden, men selvfølgelig også mellem handelsskibe og fiskerflåden, har nogle forskellige forhold, der skal tages hensyn til, når man taler om den rent organisatoriske opbygning af en arbejdsmiljøorganisation. Så det er omfattet af den bemyndigelse, at vi også for fiskeriet kan oprette en arbejdsmiljøorganisation.

Ud over det tror jeg ikke der var mere, der kaldte på kommentarer fra mig, så det bliver kun til atter en tak.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 7/10 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

Søfarterhvervet er inde i en større omstillingsproces, hvor alle behovsprognoser klart siger, at der er et stort behov for uddannet personale samt efteruddannelse og omskoling af de ansatte for at bevare og styrke konkurrenceevnen for erhvervet og dermed øge beskæftigelsen for danske søfolk.

Et helt akut problem er navigatører til handelsflåden, hvor det er spørgsmålet, om tilgangen er stor nok til at tilgodese efterspørgslen fra erhvervets side. Samtidig har man med indførelse af den nye teknologi ikke mere brug for radiotelegrafister. Ca. hundrede radiotelegrafister ønsker i den forbindelse omskoling til navigatører for at klare den akutte situation. Dette blev rejst af organisationerne for et år siden. De her omtalte personer er garanteret beskæftigelse efter afsluttet eksamen. Erhvervets organisationer har fremlagt forskellige løsnings-

[Poul Andersen]

modeller, hvori der indgår økonomisk støtte til den enkelte. På trods af dette er problemet endnu ikke løst.

Med dette vil jeg på Socialdemokratiets vegne klart signalere til industriministeren, at der ikke er brug for gebyrer på søfartsuddannelserne, men derimod for en revision af uddannelsesmulighederne for de søfarende.

Vi er godt klar over, at der ikke er tale om noget stort beløb, men principielt mener vi ikke, at man i en tid med stort behov for efteruddannelse bør indføre gebyrer på dette område. Det er vigtigt at opretholde et gratis offentligt tilbud af uddannelser – efteruddannelser ikke mindst – for at sikre arbejdsløses muligheder for videreuddannelse. Jeg synes, industriministeren i stedet burde overveje en efteruddannelses-/omskolingspulje for de søfarende. Der er efter vores opfattelse et stigende behov for dette i dette erhverv i stedet for adgangsbe-grænsning med gebyrer.

Et andet område, ministeren burde kigge på, er praktikpladserne inden for erhvervet, eksempelvis skibsassistenterne. Det kan gøres med et krav om, at der skal være en praktikplads pr. fem ansatte, på samme måde som foreslået for erhvervsuddannelserne. Arbejdsgiverne indbetaler til en fælles fond, som honorerer de arbejdsgivere, der tager elever og praktikanter. Jeg ser gerne ordningen indarbejdet i samme fond, som de øvrige erhvervsorganisationer betaler til. En sådan måde at indføre gebyrer på vil fremme erhvervslivet og beskæftigelsen.

Jeg forventer ikke, at ministeren i dag vil være i stand til at svare på de rejste spørgsmål, men de bør inddrages i det videre udvalgsarbejde. Vi har ikke brug for en hæmmende gebyrpolitik på uddannelsesområdet, men en uddannelsespolitik, der vil virke fremmende for erhvervslivet og dermed beskæftigelsen. En sådan politik vil vi i Socialdemokratiet medvirke til, og vi vil også gerne være regeringen behjælpelige med at udforme den.

Kai Dige Bach (KF):

Med dette forslag skabes der hjemmel, en vigtig hjemmel, for at opkræve gebyrer. Gebyrerne skal opkræves for deltagelse i visse kurser og aflæggelse af visse prøver, og gebyrerne skal – og så bliver jeg nødt til at sige det her: de fleste af dem – som hidtil medgå til finansiering af disse prøver og kurser.

Der har i en årrække været afholdt obligatoriske specialkurser for officerer og mandskab f.eks. i olie-, kemikalie- og gastankskibe, og den brugerbetaling, vi nu indfører, skulle også medvirke til, at også fremtidige specialkurser skal kunne gennemføres i privat regi.

Jeg skal på Det Konservative Folkepartis vegne anbefale, at der skaffes hjemmel for at opkræve gebyrer som foreslået.

Og så skal jeg, da Venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, er forhindret i at være til stede lige i øjeblikket, også på Venstres vegne tilslutte mig dette lovforslag.

Kim Behnke (FP):

Da Fremskridtspartiets ordfører, fru Annette Just, desværre også under dette punkt er forhindret i at være til stede, skal jeg kort redegøre for Fremskridtspartiets synspunkter.

Den forrige taler, hr. Kai Dige Bach, har jo så ganske ret. Dette forslag drejer sig om at få lov hjemmel til at fortsætte med at opkræve nogle af de gebyrer, som Rigsrevisionen og andre med rette har bebrejdet regeringen at man har opkrævet uden at have haft hjemmel til det. Så det, der sker med dette forslag, er sådan set blot, at vi får lovliggjort tingenes tilstand, og det i sig selv er jo ikke en dårlig ting.

Så kan vi selvfølgelig godt diskutere det principielle, om disse gebyrer overhovedet bør opkræves, og det kan man jo gøre, i og med at man må forstå det således, at hvis Folketinget ikke vedtager dette lovforslag, så kan disse gebyrer ikke længere opkræves.

Men efter vores opfattelse er det et korrekt gebyr, korrekt al den stund vores politiske mål ikke blot her og nu, men også på lidt længere sigt er, at erhvervslivet i langt højere grad selv er medfinansierende af de uddannelser, der foregår, for at vi på den måde kan få lettet statens meget betydelige underskud og få lettet skattetrykket.

Når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt der nu bliver uddannet nok, om der er behov for at få flere uddannet, så er det at have et gebyr efter vores mening netop med til at skaffe det fornødne finansieringsgrundlag for at kunne fortsætte og eventuelt også udbygge – alt efter det uddannelsesbehov, der er. Og i og med at der er tale om et gebyr, får vi også et mere ægte billede af den interesse, der måtte være.

[Kim Behnke]

Men da lovforslaget, som jeg startede med at sige, udelukkende har til formål at lovliggøre tingenes tilstand, og da vi er tilhængere af tingenes tilstand, så vil vi selvfølgelig også slutte med at stemme for forslaget.

Tommy Dinesen (SF):

Vi har jo haft nogle lignende forslag til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget, og dér har SF sagt nej til gebyrer; dog ikke sådan af ideologiske grunde, for det kan da være rigtigt, at man betaler i nogle tilfælde.

Nu står der bl.a., at gebyrerne for undervisning til yachtskippereksamen ikke tilsigter fuld omkostningsdækning, idet man ikke ønsker at fratage fritidssejlere incitamentet til at aflægge disse eksaminer. Men disse prøver bliver jo betalt, i hvert fald for en stor dels vedkommende, igennem oplysningsforbundene. Hvis man skal have et VHF-certifikat, betaler man altså i nogle tilfælde selv, mens det andre gange er oplysningsforbundene.

Når jeg er imod det, så er det, fordi jeg synes, det er svært at få at vide helt præcist, hvad det er for nogle fag, hvad det er for nogle eksaminer osv., man vil lægge gebyrer på. Det synes jeg ikke fremgår klart, men det kan vi selvfølgelig få belyst.

Hvad angår argumentationen om, at indtægterne maksimalt vil komme til at andrage 100.000 kr. pr. år, der skal medgå til finansiering af navigationsskolernes lønudgifter, er jeg ikke helt sikker på, at det ikke koster mere at kræve disse penge op, end der kommer ind.

Men vi vil godt være med til at se på lovforslaget i udvalget og så få præciseret helt klart, hvad det er, det drejer sig om.

Sonja Albrink (CD):

I CD vil vi meget gerne medvirke positivt til lovforslagets vedtagelse og en hurtig udvalgsbehandling. Vi vil meget gerne være med til at lovliggøre denne gebyropkrævning.

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre er tilhænger af, at vi lovgiver omkring tingenes tilstand. Det synes i øvrigt i al almindelighed at være en god idé i disse tider.

Jeg vil godt i anledning af, at vi nu har fået dette forslag frem, og i anledning af, at der er yachtskippereksaminer og gebyrer, der opkræ-

ves i tilknytning hertil, bede ministeren om i sit svar – hvis det er muligt – at sige noget om, hvorvidt ministeren ikke mener, det er helt utroligt, at man i dag kan sejle rundt omkring på de danske farvande uden overhovedet at skulle aflægge en eneste prøve. Og jeg vil godt her tilkendegive, at vi faktisk mener, at man bør ændre på denne tingenes tilstand.

Jeg kan ikke forstå, at man kan købe skibe til 100.000 kr., 200.000 kr., 300.000 kr., 400.000 kr., 500.000 kr., eller hvad det nu er – det må være folks egen sag – og så i øvrigt sejle rundt alle mulige steder, måske til usikkerhed for os andre, fordi man overhovedet ikke skal aflægge en eneste prøve i noget som helst. Det er egentlig helt utroligt, at man kan gøre sådan noget, bare fordi man færdes på havet.

Jeg tror, det er en tradition fra de dér gamle, frie fiskere, som man ikke måtte pålægge noget som helst, men det er måske den rigtige måde at gribe tingene an på i vore dage.

Jeg synes derfor, man stille bør overveje, om her ikke er et område, som der bør gøres noget ved. Det er ikke for at afskære nogen muligheder for alle de udmærkede folk, der i øjeblikket færdes rundt omkring på havene, men blot for at sige, at der jo er nogle, der er bedre til at navigere end andre, og nogle kunne måske godt trænge til et enkelt lille kursus; det gælder naturligvis ikke nogen af dem, der befinder sig i denne sal.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal gøre det ganske kort ved blot at sige, at Kristeligt Folkeparti gerne medvirker til at fremskaffe den hjemmel, der er nødvendig for at opkræve de nævnte gebyrer.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Først til alle de positive, der har fremhævet, at det her drejer sig om at skabe lovgrundlag for et gebyr – som jeg godt vil sige ikke har været kritiseret, for der har nemlig ikke været overdækning på disse gebyrer. Men nu skaber vi altså en lovhjemmel for dem.

Dernæst vil jeg godt kommentere helt specielt hr. Poul Andersens indlæg, for det var mig lidt uforståeligt, hvorfor uddannelsesdiskussionen vedrørende Arbejdsministeriets efteruddannelsesordninger, vedrørende AUD og alt muligt andet skulle ind, når vi diskuterer gebyrer for en yachtskippereksamen til fritids-

[Industriministeren]

sejlere, for at generhverve sønæringsbevis og andet, som jo hører hjemme i en helt anden skuffe. De bemærkninger var ganske udmærkede oplæg til en diskussion i anden sammenhæng, men jeg er lidt uforstående over for, hvad de har at gøre med dette lovforslag.

Og så til fru Lone Dybkjær. Hvis jeg skal svare politisk, så vil jeg sige, at jeg heller ikke mener, det er forsvarligt, at en sejler sætter sig i en båd og sejler ud uden at have kendskab til navigering og andet, men hvad vi deraf skal slutte, lad os tage det på et andet tidspunkt. Faktisk er jeg slet ikke klar over, hvilke debatter der har ligget til grund for, at man aldrig har fået obligatoriske kurser for disse sejlere; men lad os tage den diskussion en anden gang. Jeg agter mig ikke ud i en yderligere debat om dette lige nu.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jamen så kan jeg konstatere, at det ikke bare er ministeren, der har haft en god dag, fordi ministeren ikke har oplevet den store modstand mod de forslag, der er behandlet indtil nu – der kommer noget senere, kan jeg godt sige – SF har nemlig for en 3-4 år siden stillet forslag om duellighedsbevis, men der var ikke flertal for det. Så det glæder mig meget.

Det er fuldstændig rigtigt, at man kan købe en båd til 100.000 kr., ja op til 1,2 mio. kr., hvis det er det, man vil, og så kan man bare drøne derudad, uden at der er nogen som helst, der kræver noget af den pågældende. Jeg skal da gerne kigge på det gamle forslag og pudse det lidt af, så vi kan få det i salen igen. Det glæder mig da.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Vi slipper jo nok ikke for at tale om det her igen, men jeg vil da vældig gerne have, at man, når vi kommer dertil, får nogle eksempler på, hvilke ulykker der er sket. Det forudsætter jo, at folk vil være uansvarlige, hvis de vil til at bevæge sig ud på havet. Nu har vi danskere altså plasket husvant til søs siden vikingetiden, og jeg ville se det som et meget stort nederlag, hvis den frihed skulle tages fra os uden anden grund, end at det synes man nu ville være meget rart, fordi man måske selv var lidt usikker ved at sejle. Det ville da være sørgeligt!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af sømandsloven og om ophævelse af lov om mønstring af søfarende m.v.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 7/10 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

De enkelte skibe er at betragte som små, lukkede samfund, hvor det som i andre samfund er nødvendigt med lovgivning, for at der kan tages hensyn til alle parter – små, lukkede samfund, hvor man i handelsflåden døgnet rundt i op til 3-6 måneder skal varetage de forskellige funktioner på forsvarlig vis. Det kræver i sig selv en god tilpasningsevne og en positiv indstilling fra den enkelte – meget mere end i virksomheder på landjorden, hvor man ikke nødvendigvis behøver at være tæt på hinanden efter fyraften.

Ud fra denne betragtning samt i forhold til den 11-timers-regel, der er gældende for virksomheder på landjorden, mener vi ikke, det er rimeligt at ændre fra kalenderdøgn til 24-timers-periode. Vagtfordelingsplanen med virkning fra kl. 6.00, som er gældende i overenskomsten i dag, giver for os at se en bedre rytme i arbejdsgangen. Det skal vi da ikke ændre. Spørgsmålet om sikkerheden i forhold til mandskabet og i forhold til andre skibe bliver dybt betænkeligt.

[Poul Andersen]

Der er spidsbelastninger i arbejdsfunktionerne ved ind- og afsejling fra havn samt i pludseligt opståede situationer. De situationer skal vi naturligvis lave dispensationer for, det skal ikke hindres med lovgivning, men vi skal ikke lave en lov, der medfører, at der sker en gradvis nedslidning af mandskabet til skade for den enkelte og samfundet. Det er vi i Socialdemokratiet imod. Vi ønsker fornuftige løsninger med medmenneskelige aspekter.

Herudover vil der være opklarende spørgsmål om enkelte punkter, som vi ønsker drøftet under udvalgsarbejdet.

Kai Dige Bach (KF):

Dette lovforslag er en begrænset del af et EF-direktiv. Direktivet vedrører arbejdsgivers pligt til at underrette arbejdstagere om vilkår for arbejdskontrakter og ansættelsesforhold. Her beskæftiger vi os kun med den del, der angår arbejdstagere, som er omfattet af sømandsloven.

Forslaget supplerer allerede eksisterende regler og går ud på, at der nu skal oprettes skriftlige ansættelseskontrakter for alle, der arbejder til søs – også andre end skibsførere og de egentlige søfarende, altså f.eks. ansatte i restauranter på skibe, som ikke nødvendigvis er ansat af rederiet.

Der er i forslagens bemærkninger nærmere redegjort for den bemyndigelse, som foreslås givet til industriministeren. Ministeren skal herefter kunne fastsætte nærmere regler om arbejdsgivers pligt til at oprette skriftlig aftale med arbejdstageren.

Det foreslåede er efter min opfattelse at regne for en god og ordentlig arbejdsgiver- og ansættelsesskik, som det vil være helt oplagt at tilslutte sig.

Den anden del af forslaget vedrører forenkling af regler om mønstring, som vi både kan tilskynde til og tilslutte os.

Den foreslåede justering af hviletidsbestemmelserne kan vi også tilslutte os. Vi mener, at denne justering kan bidrage til bedre både arbejds- og hviletidstilrettelæggelse.

Endelig til sidst del af lovforslaget, som kan få en overskrift, der indeholder ordet retssikkerhed. Her mener vi, at vi skal indgå i den internationale konvention om bekæmpelse af ulovlige handlinger mod søfarendes sikkerhed, som 15 andre lande allerede har ratificeret, og

som vi selv undertegnede i 1988. Jeg kan altså på Det Konservative Folkepartis vegne tilslutte mig, at vi udvider skibsførerens beføjelser til at udlevere en formodet terrorist eller forbryder om bord.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg synes nok, at dette forslag giver nogle problemer, for hvis man ophæver lov om mønstring, vil det i hvert fald af mange blive opfattet således, at man i Søfartsstyrelsen ikke længere har nogen kontrol med, hvad man er mønstret på, hvad hyren er, hvilke krav man har, og der vil derfor ske en masse omgælder.

Sagen er jo, at man med baggrund i Dansk Internationalt Skibsregister har lavet nogle aftaler med f.eks. filippinske organisationer, og nogle af dem arbejder altså 320 timer om måneden. Derfor kan man godt tænke sig, at hvis der ikke er en kontrol her, så vil det blive endnu værre.

Jeg føler, at det her er et rederforslag, og det vil jeg ikke stemme for – ikke fordi der ikke kan være gode rederforslag, men i dette tilfælde mener jeg, at man tilsidesætter hensynet til de ansatte om bord, som bliver stillet dårligere.

Jeg vil også godt spørge ministeren, hvem der skal sidde i Skibstilsynsrådet, for dér vil der jo blive truffet nogle afgørelser, som er ret så vigtige.

Den første del af lovforslaget er vi som sagt imod. Anden del, der går på, at skibsføreren nu skal kunne tage en ansat om bord, der er mistænkt for et eller andet, kan man sige både for og imod. Man går til, at en skibsfører nu kan sige om en eller anden om bord, at han er mistænkt – før var det skyldig – og det er jo ærlig talt farligt, for hvem har ikke mistænkt en eller anden for noget, der senere har vist sig ikke at være rigtigt? Ikke fordi jeg ikke anerkender alvoren i det. Jeg mener selvfølgelig, at terrorister skal sættes i land til politimyndighederne i det pågældende land, men jeg mener også, at der måske kan være noget med, at USA ligesom vil ind på nogle flere områder her og vil have lov til at sætte deres coastguard om bord.

Det næste bliver jo nok narko. Heller ikke her vil vi beskytte folk, der f.eks. smugler narkotika og sådan noget, men der bliver altså en retstilstand i fremtiden, som er ret uoverskuelig.